

8. Építkezések, infrastrukturális fejlesztés

Útépítések

Az erdélyi közúti állapotok általában rosszak voltak, a visszatérés után különböző intézmények jelentéseiben gyakori probléma az útjavítások sürgetése. A megyék költségvetésében a közúti alapokból fedezték a javítások, útépítések költségeit. Főleg 1941–43-ban hidakat, átereszeket építettek újra, úttesteket építettek át, új útpályákat építettek ki, a hegyi utakon támfalakat építettek. Az erdélyi intézmények vezetői igyekeztek tájékoztatni a kormányzati szerveket az utak gyatra állapotáról: „Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület hozzám intézett jelentése szerint Erdélyben igen sok rossz, sőt járhatatlan út van. Különösen rosszak az összekötő utak. Ennek következtében a mezőgazdasági termékek kedvezőtlenebbül értékesülnek, mint rendes viszonyok között... Az EMGE 10-es számú jelentése alapján Udvarhely megye bekötő útjainak mielőbbi megépítése érdekében 76.128/1941 szám alatt már átírtunk a Kereskedelem és Közlekedésügyi miniszterhez.”³²⁹ 1941. tavaszán Csík megyében az alábbi útszakaszokon kezdődtek munkálatok: Kolozsvár–Sepsiszentgyörgy megyei szakaszán, a Gyergyószentmiklós–Békás és Maroshévíz–Tölgyes állami közúton, a hargitafürdői útszakaszon, Csíkszentdomokos–Balánbánya, Csíkszereda–Székelyudvarhely, Csíkszentmárton–Uz völgye útszakaszokon, ez utóbbi katonai munkás osztagokkal, részben polgári munkások igénybe vételével.³³⁰ (A polgári munkások többsége egy emlékező szerint zsidó munkaszolgálatos volt.)

1941-ben Csík megyében úthengerlési munkálatokból az „évi összteljesítmény 105.751 km hosszú útszakasz hengerlése. Ezzel befejezést nyert az 1940-41 évre engedélyezett állami hengerlési munka.”³³¹

---

329 MOL K. 184. 41.73.126. alapsz. iktsz. 7642.

330 *Csikvármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 21.

331 *Csikvármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 32. 315 p.

Az állami, törvényhatósági és vicinális utakra összesen 78 736.53 köbméter fedőanyagot szállítottak, újra építettek, illetve kijavítottak 13 hidat és 16 betoncső áterezst.³³² Turisztikai és hadászati fontosságú volt az addig csak szekérral megközelíthető Hargitafürdőre vezető, 1941–42-ben épített gépkocsiút. Az útépítés 1941 júniusában kezdődött el.³³³ „A Hargitafürdő fejlődésének történetében fordulópontot jelent a 12 méter széles gépkocsiút megépítése. Az útépítés már megkezdődött és az út még az őszre készen lesz”³³⁴ – írta a *Csíki Lapok*, azonban az út a nehéz terepviszonyok miatt, egy év múlva készült el. 1942. augusztus elsején a Tolvajos tető–Hargitafürdő út átadásakor az iparügyi miniszter is jelen volt, az ünnepi beszéde szerint az elkészült út „csak szerény jelképe a kormány hajlandóságainak és szándékainak a sokat szenvedett csíki székely nép iránt, amelynek érdemeivel és szükségleteivel teljesen tisztában van a kormány.”³³⁵ Csíkszeredából Hargitafürdőre 1942. augusztus 18-án indult meg naponta két járatral a társasgépkocsi közlekedés.

Az egyes útszakaszok építésének, felújításának üteme nyomon követhető a megyei lapokban. 1942 őszén a *Csíki Lapok* arról tájékoztatta olvasóit, hogy „visszacsatolásunk óta az Államépítészeti Hivatalban szakadatlan, lázas munka folyik, hogy siralmas közlekedési viszonyainkon javítás történjen. Hálával tölt el a magas kormány áldozatkészsége, amellyel csíki leromlott utjaink újra építését lehetővé teszi. Legújabbán 400.000 pengőt utalt ki az uzvölgyi, igen fontos útszakasz korszerű átépítési munkálataira... Annak a 22 km hosszú útszakasznak korszerű átépítéséről van szó, amely Csíkszentmártont Aklos csárdával köti össze, s amelynek szekérral való megtevééséhez még a csíki emberek közül is csak a legbátrabbak, s legelszántabbak vállalkoztak: megborzad-

---

332 *Csíki Néplap*, 1941. december 10.

333 *Csíkvármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 21 sz. 222 p.

334 *Csíki Lapok*, 1941. július 27.

335 *Csíki Néplap*, 1942. augusztus 5.

va ezen útszakasz lovat-szekeket ölü kátyuitól, gödreitől, kövei tömkelegétől.”³³⁶

A fenti beszámolókból a tények közlése mellett fontos helye van a két társadalmi szféra – a helyiek és a központ – közötti viszony felmutatásának is. Az állami támogatásokról a sajtóban közölt beszámolókból általános volt ez a fajta diskurzus, a központ–periféria viszony érzelmi megjelenítése. [Egy következő fejezetben részletezzük ennek a viszonynak a természetét – O. S.]

1941-ben Udvarhely vármegyében is útépitések kezdődtek, a *Hargita* a munkálatok szociális vonatkozását emelte ki: „Útmunkálatok vármegyénkben: Székelykeresztúr nagyközség belterületén és Székelyudvarhely–Farkaslaka között egyelőre kivitelre kerülő beton utak előkészítő munkálatai megindultak. A közlekedésügyi kormányzat e két úttest építését vállalatba adta, mintegy 3 400 000 pengő vállalati összeg mellett. Ennek az összegnek jó része munkadíjak formájában megyénkben marad. Ezzel a kormány nagyarányú munkaalkalmat teremtett megyénk székelysége számára.”³³⁷

A következő év tavaszán „Székelyudvarhely és Marosvásárhely között betonút épül” – közölte a *Csiki Néplap*. „Addig is míg Székelyudvarhelyt a székely körvasútba be lehet kapcsolni, betonúttal kötik össze a két várost s ezzel segít a kormány Székelyudvarhely elszigetelt helyzetén, ami a második bécsi döntés következtében állt elő. A műút építését már meg is kezdték, s ha kész lesz, Csíkszeredából 3 és fél óra alatt társasgépkocsin is el lehet jutni a székely fővárosba.”³³⁸ Gyergyóremete–Szászrégen között, 1942. tavaszán a gyergyóiak javasolták igen nehéz hegyi terepviszonyok között az útépitést. Ennek kivitelezésével a Gyergyói medencének lett volna rövidebb összeköttetése a Mezőség felé: „Nemcsak Gyergyó de az egész Csíkvármegye közönsége feszült figyelemmel kíséri azt a mozgalmat, melyet Gyergyóremete

---

336 *Csiki Lapok*, 1942. szeptember 21.

337 *Hargita*, 1941. október 3.

338 *Csiki Néplap*, 1942. április 1.

község előjárósága útján indított a nevezetes út kiépítése érdekében.”³³⁹

A vármegye 1943. évi költségvetésében is az „államépítészeti hivatal több új út javítását, rendbe hozását és építését valamint 10 igen rossz állapotban lévő híd teljes újjáépítését vette fel.”³⁴⁰

A kistelepülések közötti útszakaszokat, bekötő utakat is javították. A Bözödújfalú–Korondi közút Etéd és Atyha közötti útszakaszának javítására 1941-ben 108 000 pengő államkölcsönt vett fel a megyei törvényhatóság.³⁴¹

1943. tavaszán „a borzsovai bekötő út építése előkészítés alatt áll. Az Akó kapu–Csíkszentgyörgy–Ménasági vicinális útépitési munkáinál az alapkö termelés és szállítás befejezést nyert és az építési munkák megindultak.”³⁴²

Ugyanekkor „műút épül a Szent Anna tóhoz: nagyszabású gépkocsi műút építését vették tervbe. Most a Kereskedelem és Közlekedésügyi Minisztérium a tervezetet jóváhagyta és a gépkocsi műút megépítésére az 1943. és 1944. évi költségvetésben, 2 millió pengőt irányzott elő. A gépkocsi műút építési munkálatai még ebben az évben megindulnak.”³⁴³

Vasút – tervek és eredmények

A vasúthálózat székelyföldi fejlesztésére több tervzet készült. A helyiek terveiben a kistájak, medencék közötti vasúti összekötetések megteremtése szerepelt. A legmerészebb elképzelésekben a Csíki és Udvarhelyi, a Csíki és Kászoni medencék, Kászoni és Kézdivásárhely, Csíkszereda–Gyilkostó–Tölgyes közötti vasútépítést szorgalmazták. A Székelyudvarhely–Csíkszereda vonal kiépítését többször kérte a két megye vezetése, mivel az új országhatárok között megszakadt Udvarhely megye vasúti kapcsolata a fővonalakkal. Csíkszeredában azt remélték, hogy a város fejlődé-

---

339 *Gyergyó és vidéke*, 1942. március 28.

340 *Hétfői Székely Nép*, 1942. november 2.

341 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. június 18.

342 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1943. 14. 81 p.

343 *Csíki Néplap*, 1943. március 10

sének „a legnagyobb lendületet a Székelyudvarhely–Csíkszereda vasút építése adná.” Ezt a tervet a Hargita mindkét oldalán egyforma lelkesedéssel támogatták, mindkét megyeszékhelyen többször is törvényhatósági gyűlések, miniszteri feliratok tárgya volt. Csíkszeredában úgy gondolták, hogy „a város fejlődésének egyelőre nagy hátránya az, hogy a székely körvasúttal nincs közvetlen kapcsolatban... így idegenforgalmát nem tudja teljes mértékben kiépíteni... Természetes, hogy a forgalomkiesés Csíkszereda polgárságát érzékenyen érinti. Megvan azonban minden remény arra, hogy ezeken a nehézségeken is túl tudja tenni magát Csíkszereda polgársága és a vasúti kapcsolatok révén az idegenforgalom számottevőbb mértékben fejeződik ismét ki, akkor Csíkszereda az ország egyik legjelentősebb idegenforgalmi központja, nyaralóváros lehet.”³⁴⁴

Udvarhely vármegye törvényhatósága 1942. elején szintén „a vasútvonal megépítése ügyében feliratot intézett a kereskedelmi és közlekedési miniszter úrhoz.”³⁴⁵ A tervek és elképzelések azonban csak részben valósulhattak meg: „ebben az évben a Székelyföld hat székelyföldi vasútvonal megépítését kéri, amelyeket sorrendben a kereskedelem és közlekedésügyi miniszter Csík vármegye törvényhatóságával leiratban közölt. Bár a miniszter az építés sorrendje tekintetében még állást nem foglalt, a leiratban a mi nagy sérelmünket, a Csíkszereda-székelyudvarhelyi vasutat talán az ötödik helyen említi meg, amiből arra lehet következtetni, hogy a minket legközvetlenebbül érintő vasutat nem szándékszik legelsőnek megépíttetni.”³⁴⁶ Hiába érveltek a két megye vezetői a vasút építését először rögzítő 1895-ös törvénycikkkel, hiába hangsúlyozták a vasút gazdasági fontosságát, és bíztak egy miniszteri osztályfőnök támogatásában, a rég óhajtott közlekedési vonal nem épült ki.

---

344 *Csíki Lapok*, 1942. augusztus 30.

345 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. január 8. 3 p.

346 *Csíki Lapok*, 1942. november 1.

A székelyföldi utasforgalmat az ország fővárosa felé vasúton a déda-szeretfalvi vonalrész átadása után három személyszállító vonat biztosította: a Sepsiszentgyörgy – Kolozsvár – Nagyvárad útvonalon egy sebes-gyors, Sepsiszentgyörgy – Zsibó – Debrecen útvonalon egy személy-sebes és az 1943 nyarán beindított „Hargita Express” székely gyorsmotorvonat, amelyen a legtávolabbi megyeszékhelyről Sepsiszentgyörgyről 12 óra alatt lehetett az ország fővárosába utazni.³⁴⁷

Megyei középítkezések

Mindkét székely vármegyében 1941-tavasztól széleskörű építkezési, helyreállítási munkálatok indultak. Nemcsak a városokban és nagyobb községekben, hanem kisebb falvakban is építkezések zajlottak. Elsősorban középületek felújítására került sor, de új épületeket is emeltek. Az 1941-ben elkezdett, illetve folyamatban lévő helyreállítási munkálatok listája Csík megyében az alispáni jelentések tükrében a következő volt: a csíksomlyói kegytemplom megrongálódott tetőzetének javítása, a csíkszeredai csendőrség, a vármegyeháza, a városi szálloda és a hargitafürdői „Turista” szálloda építésének elkezdése, a közkórház, csatornázási, vízvezetési munkálatok, a gyergyóvárhegyi, csíkszépvízi, csíkszenttamási, csíkszentmártoni, kászonaltízi, csíkszentgyörgyi, gyimesbükki, madéfalvi, gyergyószentmiklósi, gyergyóalfalusi elemi iskolák helyreállítási munkálatai.³⁴⁸

A csíksomlyói kegytemplom toronyszerkezete az 1939. évi földrengéskor sérült meg. A kijavítási munkálatok „költségei oly nagyok voltak, hogy belső javításokra ezúttal pénz nem jutott.”³⁴⁹

Napirenden volt az óvodák, napközik épületeinek helyreállítása, illetve építése is: Csíkszentsimon, Csíkszentimre, Csíkszentkirály, Csíkszereda, Zsögöd, Szenttamás, Dánfalva, Menaság,

---

347 *Hétfői Székely Nép*, 1943. augusztus 30.

348 *Csíkvármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 32. 316–317.

349 *Csíki Néplap*, 1942. augusztus 19.

Kozmás, Kászonfeltíz, Gyergyóremete, Ditró, Csomafalva, Kilyénfalva, Tekerőpatak, Újtusnád,³⁵⁰ Lövéte³⁵¹ községekben.

Épülőfélben lévő iskolák 1941-ben a következő településeken voltak:

Mindszent, Kászonimpér, Gyergyóhodos, Tölgyes-Nagyrezi, Tölgyes-Hágótó, Tölgyes-Tulsóvíz, Békás-Bisztrapatak, Békás-Tósorok, Békás-Hosszúmező, Csíkszentsimon, Csatószeg, Gyimesfelsőlok.³⁵²

Csík megye 1941. decemberi törvényhatósági ülésén az alispáni jelentés 11 iskolaépület és 16 óvoda, illetve napközi otthon építési és helyreállítási munkálatairól számolt be.³⁵³

Udvarhely vármegye törvényhatósági kisgyűlése 1942. december 2-án jóváhagyta Székelykeresztúr, Székelyszentmihály, Csehétfalva, Bözödújfalva, Homoródremete, Farkaslaka, a szentléleki róm. kat., Telekfalva, Sándortelke, Kecsetkisfalud, Székelydobó, Oroszhegy, Vágás, Székelylengyel falva községeknek az iskolák segélyezése tárgyában hozott határozatát és Lövéte község iskola bővítési javaslatát.³⁵⁴ Ezeket az építkezéseket részben a Belügyminisztérium, másrészt a Vallás- és Közoktatási Minisztérium finanszírozta.

1941-ben a „belügyi kormányzat új óvodák építésére, óvoda épületek tatarozására és napközi otthonokká való kibővítésére 106 860 pengőt utalt ki.”³⁵⁵ Ugyanebben az évben a Vallás- és Közoktatási Minisztérium a Csík vármegyei oktatási intézmények épületeinek sürgős javítására az alábbi összegeket bocsátotta rendelkezésre: Csíkszentsimon 2 000 p, Csatószeg 6 000 p, Tusnádújfalva 10 000 p, Szépvíz 4 500 p, Gyimesfelsőlok- Sánta-telek 7 000 p, Gyimesbükk-bükki 6 000, Szenttamás 6 500 p, Madéfalva 4 000 p, Kászonfeltíz 6 000 p, Csíkszentgyörgy 1 000

---

350 Uo.

351 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. július.2.

352 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 21. 233-234 p

353 *Csíki Néplap*, 1941. december 10.

354 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. december 3.

355 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 32. 321 p.

p, a gyergyószentmiklósi központi, alszegi és felszegi r. kat. iskolának 10 000 p, az alfalusi r. kat. iskolának 3 000 p.³⁵⁶

Az 1942. évi költségvetés tárgyalása során a „törvényhatósági bizottság a legnagyobb megértést és jóindulatot tanúsította, ennek eredménye, hogy a községek 367 944 pengő államsegélyben részesültek s azonkívül több községnél községháza építése biztosított. Csíkcsicsó községházának felépítésére 40 000 pengő hosszúlejáratú kamatmentes kölcsönt kapott.”³⁵⁷ Az építésre és átalakításokra „94 860 pengő költség engedélyeztetett, mely az érdekelt községek természetbeni hozzájárulásával fog az építésnél felhasználtatni.”³⁵⁸

A középítkezések a következő években is folytatódtak. 1943-ban Csík megyében községház építésre „Csíkmenaság 35 000 pengő, Csíksgyörgy 40 000 pengő, Csíksgyörgy 20 000 pengő OTI kölcsönt kapott.”³⁵⁹ Az 1943-ban végzett átalakítási, helyreállítási munkálatok az iskoláknál: somlyói tanítóképző, madéfalvi, csatószegi, gyergyóújfalvi és gyergyóhodosi napközi otthonok. Óvodák: Csíksgyörgy, Ditró, Csomafalva, Gyergyóújfalu, Csíksgyörgy, Tekerőpaták. Községháza épült Várhegyen és javították a vármegyeházát is.³⁶⁰ A nagyobb községekben államsegéllyel népházak is épültek, például 1943-ban „a miniszterelnökség ötezer pengő államsegélyt utalt ki Szentgyeházfalunak kultúr-egylet és népház építésére.”³⁶¹

1943 tavaszán Székelyudvarhelyen egészségház épült állami segéllyel.³⁶² Ősszel Korond község határozta el egészségház építését.³⁶³

A székelykeresztúri tüdő-és nemi beteg gondozó intézet felállításához 1942-ben 2000 pengővel járult hozzá a törvényhatóság.³⁶⁴

---

356 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 32. sz.

357 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 32. 314 p.

358 Uo. 317 p.

359 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1943. 14. 74 p.

360 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1943 45. sz.

361 *Hétfői Székely Nép*, 1943. február 1.

362 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1943. március 4.

363 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1943. szeptember 2.

364 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. január 8.

A Belügyminiszter 317.571/1943. XV. számú leiratában közölte a vármegyével, hogy „engedélyezte, hogy az Országos Közegészségügyi Intézet Székelykeresztúron a községi egészségházban tüdőbeteg gondozó intézetet létesítsen, kikötötte azonban, hogy a vármegye háztartási alapjának költségvetésében az 1944. évtől kezdődőleg évi 2.000 pengővel járuljon hozzá az intézmény fenntartásához, mely összeg a fenntartási költségek 2/9-ed része, a többi 7/9-ed részt részben az állam, részben a biztosító intézetek viselik.”³⁶⁵ Székelyzsombor a községháza és jegyzői lakás befejezésére, Felsőrákos napközi otthon építésére kapott támogatást.³⁶⁶ 1942–43-ban Lövete községnek újra iskolabővítésre, a községház javítására és a csendőrlaktanya átalakítására utaltak ki költségvetési pénzt,³⁶⁷ Nagyalambfalva a Nagyküküllő hídjának újrarápítésére kapott támogatást.³⁶⁸

Idegenforgalmi beruházások

Az Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal – *Csikvármegye Hivatalos Lapja* szerint – „ismerte Erdély és különösen Csikvármegye idegenforgalmi értékeit és így történt, hogy a kolozsvári kirendeltség felállítását követően a második kirendeltséget Csíkszeredán létesítette. A csíkszeredai kirendeltség Székely Géza vezetése mellett 1940. november hó 15-én működését megkezdte. A kirendeltség egyik fő célkitűzése arra irányul, hogy a vármegyére irányítsa a közfigyelmet.”³⁶⁹

A visszacsatolás után a megyei közélet fórumain „erős lendülettel tör előre Csikvármegye bekapcsolásának kérdése az idegenforgalomba. Ez annál is inkább így kellett, hogy történjék, mert vármegyénknek az idegenforgalom fellendülését illetőleg másutt kevésbé, vagy egyáltalában nem is található adottságai vannak. Hegyeink völgyeink, fürdőink, ásványvizeink és kitűnő havasias

---

365 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1943. július 8.

366 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. július 2.

367 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. december 3.

368 *Udvarhely Vármegye Hivatalos Lapja*, 1943. május 6.

369 *Csikvármegye Hivatalos Lapja*, 1941. 32. 334.

levegőnk, elsősorban jelölnek ki arra, hogy a pihenésre vágyó közönségnek nyugalmat biztosítsunk, a betegeknek gyógyulást ígérjünk... Csíkból egy kicsi Svájcot kell teremtenünk” – írta a *Csiki Néplap*.³⁷⁰

Csík megyében nemcsak a városok, a kedvező természeti adottságú községek is támogatásokban részesültek: „Az Országos Magyar Vendégforgalmi Szövetség Csíkszentimre község előjárósága részére kiutalt 2 000 pengőt, hogy abból elkészíttesse a Büdösfürdőben tervezett borvizes medencefürdőt. Idegenforgalmi szempontból jelentős lépések történtek a csíkmegyei városok és községek feltárása érdekében és ezt a tervet a csíkmegyei tanítók köre szándékozik megvalósítani. Zsögödfürdőn László Gyula kolozsvári egyetemi tanár végzett próbaátadásokat, melyek szerint négyezer évvel ezelőtti települések nyomait találták meg.”³⁷¹

Az idegenforgalmi fejlesztési tervek is indokolták volna, hogy a város tulajdonába kerüljenek a környező fürdőhelyek: „a városrendezési terv különös figyelmet szentel majd a várost környező fürdők fejlesztésére is. Zsögödfürdő mint gyógyfürdő, sporthely és üdülőtelep, a csíkszeredai fürdő mint nyári strandfürdő és Csíksomlyó mint üdülőtelep szolgálná Csíkszereda idegenforgalmi értékeit. A Hargita-fürdő minden helyi jellegtől eltekintve mint világrekláció jönné számításba, és ez az elv megköveteli, hogy Csíkszereda valamilyen formában hatáskörébe kapja a fürdőt. Ahogy ma van, úgy nem tudja a fürdő kielégíteni a felfokozott kívánalmakat.”³⁷²

A városi szálloda építéséhez fűzött remények szintén a halaszt-hatatlanul szükséges fejlődés-koncepcióhoz kötődtek: „nemcsak Csíkszereda, hanem az egész Székelyföld egész évi idegenforgalmára jótékony hatást fog gyakorolni a csíkszeredai városi szálló közeli megnyitása. A teljesen korszerű felszerelésű városi szálló

---

370 *Csiki Néplap*, 1942. január 29.

371 *Csík vármegye Hivatalos Lapja*, 1942. november 26.

372 *Csiki Lapok*, 1942. július 26.

36 szobás szálloda szükség esetén 70–80 személy fogadására lesz alkalmas és ezzel Csíkszereda a Székelyföld idegenforgalmának központjává válik.”³⁷³ Egy másik vélemény szerint „a város különösen idegenforgalmi adottságai és környékének gazdag erdőségei révén számíthat jelentősebb fejlődésre.”³⁷⁴

Voltak olyan lelkes, merész képzeletű lokálpatrióták, akik európai hírű nyaralóhelyek mellé álmodták kisvárosukat: „Csíkszereda fejlődési lehetőségeit vezetőink közül a legújabb korig kevesen ismerték fel... ha város fejlődés lehetőségeit vizsgáljuk, valónak kell elfogadnunk a külföldieknek és a külföldön járt magyaroknak azt a megállapítását, hogy Csík a „Keleti Svájc!” Ez adja meg Csíkszereda fejlődésének is az alapját. A város ugyanis nemcsak Csík megye központjában, hanem természeti kincsek között is fekszik. Csíkszeredát három fürdő veszi körül. Ha most a három fürdő a város kezelésébe és egységes irányításába kerül, a város a kormány állandó és jelentékeny támogatására feltétlenül számíthat, de bármikor nagy összegű beruházási kölcsönt kaphat. Beruházási kölcsönrel egy pár év alatt olyan fürdő-, kiránduló- és sportváros központot lehetne teremteni Csíkszeredából, mint amelyeneket Ausztriában, a Salzkammergutban vagy Olaszországban lehet látni... Csíkszereda a három fürdőn kívül nagy értéket nyer Csíksomlyóval, amely a negyedik fürdő és üdülő, de jelentősége főleg abban rejlik, hogy híres búcsújáró hely, hagyományoktól megszentelt kegyhely.”³⁷⁵

A város a szomszédos községek közigazgatási becsatolásával is igyekezett növelni népességét és területét. A községek közigazgatási beolvasztása minden esetben a falusi lakosság ellenállásába ütközött. Hiába érveltek az egyesítés hívei olyan előnyökkel, mint a nagyobb élelmiszer fejadagok, a lakosság olyan szimbolikus értékektől sem akart megválni, mint a faluja neve.

---

373 *Csíkvármegye Hivatalos Lapja*, 1943. 14. 91.

374 *Csíki Lapok*, 1942. augusztus 30.

375 *Csíki Lapok*, 1942. október 25. Tusnádi Élthes Gyula cikke.